Bijlage I - Conceptbrief aan de Europese Commissie

CONCEPT

Aan de Voorzitter van de Europese Commissie
B-1049 Brussel
België

Onderwerp: Gemotiveerd advies (subsidiariteit) over het EU-voorstel voor een wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177.

Geachte heer Juncker,

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft, overeenkomstig de daarvoor vastgestelde procedure, het bovengenoemde voorstel getoetst aan het beginsel van subsidiariteit. Daarmee is toepassing gegeven aan artikel 5 EU-Verdrag en Protocol 2 bij het Verdrag van Lissabon betreffende de toepassing van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel.

Met deze brief stel ik u in kennis van het oordeel van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Identieke brieven zijn gezonden aan het Europees Parlement, de Raad en de Nederlandse regering.

De Kamer is van oordeel dat bovengenoemd voorstel niet voldoet aan het beginsel van subsidiariteit. De positie en rol van de nationale lidstaten in het voorstel wordt in de Kamer verschillend gewaardeerd. Enerzijds biedt het voorstel de nationale lidstaten onvoldoende ruimte voor een nationaal verbod op ggo's. Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid van ggo's wordt een zorgvuldige nationale afweging met bijbehorende ruimte voor een nationaal afwijkende koers wenselijk geacht. Daarbij wordt in twijfel getrokken of de opt-out mogelijkheid die het voorstel een nationale lidstaat biedt, vanuit juridisch oogpunt verenigbaar is met de werking van de Europese interne markt. Anderzijds wordt toedeling van de bevoegdheid aan nationale staten om ggo's toe te laten afgewezen omdat het organiseren van een gelijk speelveld en gelijke uitgangsposities van de EU-lidstaten in deze, bij uitstek als een taak van de Europese Commissie wordt beschouwd.

Naast de rol en positie van de nationale lidstaten in het voorstel, wordt in de Kamer de handhaving van de huidige procedure, waarbij als gevolg van het

uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid, de toelatingsvraag van ggo's wordt teruggelegd bij de Europese Commissie, gezien als ondemocratische besluitvorming op Europees niveau.

Op basis van deze, soms uiteenlopende, argumenten, komt de Kamer, alles afwegende, uiteindelijk tot het oordeel dat het voorstel COM (2015) 177 strijdig is met het beginsel van subsidiariteit.

Hoogachtend,

Anouchka van Miltenburg,
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bijlage II - Bijdragen fracties

VVD (negatief)
De leden van de VVD-fractie vinden de bevoegdheidstoekenning aan nationale lidstaten om ggo's toe te laten een verkeerde. Deze bevoegdheid hoort bij de Europese Commissie te blijven liggen omdat het hier om de regeling van de interne markt gaat. Het organiseren van een gelijk speelveld en gelijke uitgangsposities in de EU-lidstaten is bij uitstek een taak van de Commissie. Niet van individuele lidstaten.

De VVD-fractie zou daarom ook graag een reasoned opinion sturen aan de Commissie om dit standpunt nader toe te lichten.

PvdA (positief)
Gezien de maatschappelijke discussie die in Nederland over ggo's speelt zien de leden van de PvdA-fractie het belang in van een discussie op nationaal niveau. Deze leden oordelen daarom positief over het subsidiariteitsbeginsel van het EU-voorstel voor een wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen.

SP (positief)
De leden van de SP-fractie beoordelen het EU-voorstel wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177 positief op subsidiariteit; zij achten de voorstellen in lijn met het subsidiariteitsbeginsel omdat bevoegdheid gedeeltelijk teruggegeven wordt aan de lidstaten. Dit voorstel is volgens de leden van de SP fractie nog lang niet genoeg om een democratische en verantwoorde besluitvormingsprocedure voor de toelating van ggo's te garanderen. Daartoe zal het hele toelatingsproces moeten worden herzien, de EFSA zal op andere wijze vorm moeten krijgen en de invloed van het Europese Parlement en de Raad zullen doorslaggevend moeten worden. De huidige procedure, die er bijvoorbeeld toe leidde dat maïs 1507 door de Commissie kan worden toegelaten ondanks het feit dat 19 lidstaten tegen stemden en slechts vijf voor, voldoet niet.
Desalniettemin zien de leden van de SP fractie het voorliggende voorstel voor een nationale opt-out als een stapje in de goede richting. Wel hebben de leden van de SP fractie vragen over de juridische haalbaarheid en over de uitvoering van het voorstel.

CDA (negatief)
De leden van de CDA-fractie hebben een negatief subsidiariteitsoordeel over het ggo-voorstel.

PVV (negatief)
Het oordeel van de leden van de Partij voor de Vrijheid-fractie luidt als volgt: negatief.

D66 (positief)
De leden van de D66-fractie beoordelen de subsidiariteitsaspecten van dit voorstel als positief. Dit omdat er juist meer bevoegdheden naar de lidstaten gaan in plaats van andersom.

ChristenUnie (negatief)
De leden van de ChristenUnie-fractie hebben een negatief subsidiariteitsoordeel over het EU-voorstel wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177. Deze leden constateren dat de Commissie de bestaande onbevredigende procedure, waarbij bij het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid voor of tegen een toelating, de toelatingsaanvraag teruggestuurd wordt naar de Commissie voor een definitieve beslissing, intact laat. Het voorliggende voorstel biedt de lidstaten weliswaar de mogelijkheid voor een 'opt-out', maar een dergelijke 'opt-out' is in principe niet verenigbaar met de werking van de Europese interne markt. Dit maakt het lastig voor lidstaten om een toelating van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders te verbieden. De leden van de ChristenUnie zijn daarom van mening dat de Commissie met dit voorstel de positie van lidstaten en het democratische karakter van de besluitvorming juist verzwakt in plaats van versterkt.

GroenLinks (negatief)
De leden van de GroenLinks-fractie zijn van mening dat het voorgelegde EU-voorstel niet in lijn is met het subsidiariteitsbeginsel. Het kunnen beperken en/of verbieden van reeds toegelaten ggo's kan slechts op beperkte gronden. Deze leden vragen zich af of een zogenaamde 'opt-out' van een lidstaat juridisch stand kan houden. Tevens zijn de leden van de GroenLinks-fractie van mening dat het voorstel van de Europese Commissie rondom de besluitvorming van de ggo's zorgt voor ondemocratische besluitvorming op Europees niveau.

SGP (negatief)
De leden van de SGP-fractie geven een negatief oordeel. Zij vinden dat de voorstellen van de Europese Commissie individuele lidstaten onvoldoende ruimte geven om nationaal een verbod op ggo's in te stellen. Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid van ggo's, ook vanwege ethische bezwaren, verdient de toelating ervan een zorgvuldige nationale afweging met bijbehorende ruimte voor een nationaal afwijkende koers. Er wordt een stap in de goede richting gezet, maar onder meer op het vlak van milieu en gezondheid moet meer rekening gehouden kunnen worden met specifieke nationale omstandigheden.

Partij voor de Dieren (positief)
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie oordelen positief over de subsidiariteit van het EU-voorstel om lidstaten de bevoegdheden te geven om de handel in en het gebruik van genetisch gemanipuleerde producten te beperken of te verbieden. Deze leden vinden het van groot belang dat lidstaten niet door de Europese Unie worden gedwongen om producten toe te staan waar zij zelf grote bezwaren tegen hebben. Gentechgewassen en -producten vallen daar zeker onder, gezien de risico's die deze ggo's vormen voor mens, dier en milieu. Dat er nu een mogelijkheid wordt gecreëerd voor lidstaten om ervoor te zorgen dat de voedsel- en voerstromen in hun landen gevrijwaard kunnen worden van deze producten is een goede eerste stap. Zij zien echter veel uitvoeringsproblemen bij het daadwerkelijk invoeren van verboden of beperkingen van lidstaten door de vorm van de verordening die de Europese Commissie heeft voorgesteld. Evenals eerder het geval was bij het voorstel van de Commissie om lidstaten de mogelijkheid te geven om beperkingen of verboden op te leggen aan de teelt van gentechgewassen op hun grondgebied, is het allerminst duidelijk dat een dergelijke beperking of verbod op de handel in deze producten juridisch haalbaar zal zijn. De gronden waarop een dergelijk verbod kunnen rusten zijn niet duidelijk, en worden naar mening van de leden van de PvdD-fractie ook teveel ingeperkt door te stellen dat milieu- en veiligheidsargumenten niet gebruikt kunnen worden voor een dergelijk verbod. Of een handelsbeperking of handelsverbod zich kan verhouden tot de regels van de Europese interne markt en de WTO is ook niet duidelijk.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de Europese Commissie, voorafgaand aan de politieke dialoog over dit voorstel, om de juridische analyses over dit voorstel met de parlementen van de lidstaten te delen. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn bovendien zeer teleurgesteld dat de Europese Commissie zich niet aan haar belofte houdt om het besluitvormingsproces over de toelating van gentechgewassen en –producten meer democratisch te maken. De uitkomst van het huidige voorstel zal naar mening van deze leden zijn dat de Europese Commissie doorgaat met het toelaten van gentechgewassen en –producten, terwijl een zeer groot deel van de Europese lidstaten hier fel op tegen is, en dat het voor deze lidstaten in de praktijk niet mogelijk zal zijn om een verbod op beperking op te leggen aan de teelt en/of het gebruik van deze ggo's in hun land.

De Europese Commissie geeft toe dat er sinds het begin van de huidige besluitvormingsprocedure voor toelating van gentechgewassen en –producten in 2003 er nog nooit een gekwalificeerde meerderheid van lidstaten overeenstemming heeft weten te bereiken daarover. En in de mededeling geeft de Europese Commissie toe dat het niet democratisch is dat de Europese Commissie – die niet

democratisch gekozen is – daardoor zélf besluit om de aanvraag voor toelating van een nieuw gengewas toe te honoreren. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de Europese Commissie om haar belofte om deze besluitvormingsprocedure te democratiseren na te komen, en met een nieuwe voorstel te komen op dit punt.